

هیولاها و موجودات اسطوره ای در هنر بین النهرین و سفال نگاری یونان

دکتر علی رضا طاهری

استاد دانشگاه سیستان و بلوچستان

سرشناسه : طاهری ، علیرضا ، ۱۳۴۴
عنوان و نام پدیدآور: هیولاها و موجودات اسطوره ای در هنر بین النهرین و سفال
نگاری یونان/ علیرضا طاهری
مشخصات نشر: زاهدان، دانشگاه سیستان و بلوچستان، ۱۳۹۸
مشخصات ظاهری: ۳۹۰ ص، مصور، وزیری.
فروست: انتشارات دانشگاه سیستان و بلوچستان، ۱۷۷
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۱۴۵-۳۱-۱

وضعیت فهرست نویسی: فیا

نداشت: کتابنامه

موضوع: اساطیر آشوری و بابلی در هنر - سفال باستانی - زمینه و موضوع
موضوع: سفال یونانی - زمینه و موضوع - هیولا - اساطیر - اساطیر یونان و روم در هنر
صراح: صفحہ آغاز آقا جان زاده، زهره، ۱۳۷۱.

شناسه افزودن: دانشگاه سیستان و بلوچستان، مرکز چاپ و نشر
شناسه افزودن: University of Sistan and Baluchistan

رده بندی کنگره: B۱۶۲

رده بندی دیویی: ۲۹۰.۳۱

شماره کتابشناسی ملی: ۵۹۹۱۰۹

دانشگاه سیستان و بلوچستان

ناشر: انتشارات دانشگاه سیستان و بلوچستان

هیولاها و موجودات اسطوره ای در هنر بین النهرین و سفال نگاری یونان

دکتر علیرضا طاهری

چاپ: چاپخانه المهدی دانشگاه سیستان و بلوچستان

نوبت چاپ: اول، ۹۸، قیمت: ۹۲۰۰۰ تومان، شمارگان: ۱۰۰۰

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۱۴۵-۳۱-۱

تمام حقوق چاپ و نشر این اثر طبق قرارداد محفوظ است، هرگونه چاپ و تکثیر از محتویات این کتاب بدون اجازه کتبی ممنوع است، متخلفان به موجب قانون حمایت از حقوق مولفان، مصنفان و هنرمندان تحت پیگرد قانونی قرار می گیرند.

فهرست مطالب

۱	مقدمه.....
۵	فصل اول - موجودات افسانه ای و اسطوره ای.....
۷	۱-۱- موجودات ترکیبی و افسانه ای.....
۱۳	۱-۲- طبقه بندی موجودات ترکیبی و هیولاها.....
۱۷	فصل دوم- هیولاها و موجودات اسطوره ای در هنر بین النهرین.....
۱۹	۱-۲- جانوران و موجودات تخیلی در خاور نزدیک.....
۲۳	۲-۲- به لاهای بین النهرین.....
۲۷	۲-۲- «انسان-حیوان»، «انسان-گاو».....
۳۵	۲-۲- «انسان-مقرب».....
۳۶	۲-۲-۳- سیر، اسف، سس، سانتور یا کنتاور.....
۳۸	۲-۲-۴- لاماسو.....
۴۱	۲-۲-۵- «انسان-پرنده».....
۴۲	۲-۲-۶- لاماشو.....
۴۳	۲-۲-۷- پازوزو.....
۴۷	۲-۲-۸- آیدوت و اوئانس.....
۴۸	۲-۲-۹- داگون.....
۵۰	۲-۲-۱۰- آپکالو.....
۵۱	۲-۲-۱۱- آدایا.....
۵۲	۲-۲-۱۲- اوئانس.....
۵۳	۲-۲-۱۳- تیامات.....
۵۴	۲-۲-۱۴- انسان-عقرب.....
۵۵	۲-۲-۱۵- اژدها.....
۶۱	۲-۲-۱۶- گریفون.....
۶۵	۲-۲-۱۷- کاپریکورن یا «ماهی-بز».....
۶۸	۲-۲-۱۸- یونیکورن یا تک شاخ.....

- ۱۸۴.....۵-۱-۱-«انسان-حیوان».....
- ۱۸۴.....۵-۱-۱-۱-«انسان-حیوان»، فقط با یک اندام حیوانی.....
- ۱۸۴.....۵-۱-۱-۱-۱-انسان با دم حیوانی، ساتیر.....
- ۱۹۷.....۵-۱-۱-۲-«انسان بالدار».....
- ۲۱۳.....۵-۱-۱-۲-«انسان-حیوان» با سر حیوانات.....
- ۲۱۴.....۵-۱-۱-۱-۲-«انسان-حیوان» با سر گاو نر، مینوتاور.....
- ۲۲۵.....۵-۱-۱-۲-۲-«انسان-حیوان» با سر گراز یا خوک.....
- ۲۲۶.....۵-۱-۱-۳-۲-«انسان-حیوان» با سر خرگوش، «انسان خرگوش».....
- ۲۳۱.....۵-۱-۱-۴-«انسان-حیوان» با سر الاغ، «انسان-الاغ».....
- ۲۳۱.....۵-۱-۱-۵-«انسان-حیوان» با سر شیر، «انسان-شیر».....
- ۲۳۲.....۵-۱-۱-۲-«انسان-حیوان» با سر ماهی، «انسان-ماهی».....
- ۲۳۳.....۵-۱-۱-۲-۷-«انسان-حیوان»، «پان».....
- ۲۳۶.....۵-۱-۱-۲-«حیوان-انسان».....
- ۲۳۶.....۵-۱-۲-۱-«گاو-انسان».....
- ۲۳۷.....۵-۱-۲-۲-«اسب-انسان»، «کنتار».....
- ۲۵۵.....۵-۱-۲-۳-«شیر-انسان»، «اسفینکس»، «سفنز».....
- ۲۸۳.....۵-۱-۲-۴-«انسان-پرنده».....
- ۲۹۸.....۵-۱-۲-۵-«مار-انسان بالدار»، «تایفون».....
- ۳۰۰.....۵-۱-۲-۶-«ماهی-انسان».....
- ۳۰۰.....۵-۱-۲-۶-۱-نرئوس یا نرئه.....
- ۳۰۶.....۵-۱-۲-۶-۲-تریتون.....
- ۳۰۸.....۵-۱-۲-۶-۳-اسکیلا.....
- ۳۱۳.....۵-۱-۳-۱-«حیوان-حیوان».....
- ۳۱۴.....۵-۱-۳-۱-«هیپوکامپوس» یا «اسب-ماهی».....
- ۳۱۵.....۵-۱-۳-۲-پگاسوس یا اسب بالدار.....
- ۳۲۴.....۵-۱-۳-۳-«هیپالکتریون»، «اسب-خروس».....
- ۳۲۶.....۵-۱-۳-۴-گریفون یا گریفین.....

- ۳۳۴..... ۵-۳-۱-۵- «شیر-بزمار» یا «کیمر»، «شیمر»
- ۳۴۰..... ۵-۳-۱-۶- اژدها
- ۳۴۷..... ۵-۱-۴- جانور با اعضای متکثر، «متکثر الاعضا»
- ۳۴۹..... ۵-۱-۴-۱- «اژدهای چندین سر»
- ۳۵۶..... ۵-۱-۴-۲- «سگ سه سر» یا «سربروس»
- ۳۶۲..... ۵-۱-۴-۳- «سگ دو سر»، «اورتوس»
- ۳۶۵..... ۵-۱-۴-۴- «جانور دو تنه»
- ۳۶۶..... ۵-۱-۵- انسان با اندام های تکثیر شده یا ساده شده
- ۳۶۷..... ۵-۱-۵- انسان با یکصد چشم، «آرگوس»
- ۳۶۹..... ۵-۱-۵-۲- «انسان سه تنه»
- ۳۷۰..... ۵-۱-۵-۳- انسان با اعضای ساده یا محدود شده، «سیکلوپ»
- ۳۷۵..... - تحلیل
- ۳۷۹..... - فهرست منابع

تاریخ دقیقی برای آفرینش موجودات خارق العاده و تخیلی نمی توان مشخص نمود. آنها از زمان آفرینش انسان بر روی زمین، در اندیشه و تصور او ظهور پیدا کرده اند. موجودات ترکیبی یا هیبرید ها و هیولاها در بسیاری از تمدن ها در شکل و شمایل های گوناگون تصویر شده اند.

فرهنگ اسطوره ای کلاسیک یونان، جهان خدایان، قهرمانان، پهلوانان، انسان ها و هیولاها را توصیف کرده است. این جهان را می توان به دو گروه بزرگ طبقه بندی نمود: گروه نخست شامل انسان و قهرمانانی با ویژگی ها و شخصیت های طبیعی یا ماوراءالطبیعی؛ گروه دوم، خدایان و موجودات تخیلی با اصالتی اغراق آمیز و پیچیده، متشکل از عناصر طبیعی و فراطبیعی. این گروه، بیشتر تحت نفوذ و تاثیر فرهنگ اسطوره ای سایر سرزمین ها نظیر: مصر، خاورمیانه و تمدن های بین النهرین بوده است.

در تصور انسان عهد دهن، فرم های طبیعی برخی از موجودات دچار تغییر و جابجایی یا جایگزینی شده و در نتیجه فرم های جدیدی به وجود آمده است. این تغییر فرم به روش های مختلف صورت گرفته است: جایگزینی کامل اندام یک جانور با یک موجود دیگر (برای مثال کنتاور یا سانتور، ترکیب تنه کامل اسب با سر یا نیم تنه بالایی انسان)؛ جایگزینی قسمتی از اندام یک جانور با حیوانی دیگر (شیر بالدار)؛ بزرگ کردن اغراق آمیز پیکره (غول ها) یا کوچک نمودن آن (کوتوله ها)؛ تکثیر اندامی از بدن (چند سرها یا چند دست ها)؛ کسر عضو از بدن (سیکلوپ یا تک چشمی) و سایرین که همگی را می توان موجودات جدیدی به شمار آورد که دارای توانایی های خارق العاده ای بوده و فقط در تخیل انسانی جای دارند. به نظر می رسد یک باور بسیار کهن وجود دارد که بر اساس آن، چنین موجوداتی برگرفته از خدایان و ارواح طبیعت اند که تحت هیبت های انسانی و جانوری درآمده اند و دارای قدرت های ماوراء طبیعی و خارق العاده هستند.